

Krstom sme ponorení do Božej lásky

Anton Fabian

Perex: Čo mám z toho že som pokrstený? Nebolo by lepšie odložiť krst do dospelosti na slobodné rozhodnutie človeka? Čo to znamená: prvá a najdôležitejšia sviatosť?

Ponorení do sveta

Pred dvetisíc rokmi bola otrokárska spoločnosť. Existoval rituál, ktorý sa používal pri oslobodzovaní otroka. Išlo o ponorenie do vody, pričom vynorenie znamenalo: starý otrok zomrel, už nejestvuje, si slobodný človek. Za tým nasledovala slávnosť, spoločenská udalosť.¹ Ján Krstiteľ používal tento obrad v náboženskom význame: ponoril ľudí do Jordánu, vynoril ich, a tým chcel povedať: starý hriešny človek odumrel a začne žiť nový.

Rozdiel medzi Jánovým a Ježišovým krstom, spočíva v tom, že pri Jánovom krste ide o iniciatívu človeka, ktorý sa svojím snažením usiluje o dokonalosť, kdežto pri Ježišovom krste o iniciatívu Boha. V židovstve všetky predstavy o Bohu spočívali na tom, že človek by mal zachovávať Zákon, teda robiť skutky: pred jedlom, po jedle, pred spaním, po spaní, obety, modlitby, pôsty, výkony. Kresťanský krst je o náklonnosti Boha k človeku.

Na rodičovskom vzťahu k deťom sa dá pochopiť hodnota krstu. Tomáš Vorel napísal: „Na svete sú iba dvaja ľudia, s ktorými môžeme byť bez slova, a pritom ani na chvíľu nezapochybovať, že sme tam, kde máme byť, a kde nám stopercentne rozumejú. Tí dvaja ľudia sa volajú mama a otec.“² Podobne Boh prejavuje záujem o každého z nás – dôkazom je naša existencia, ktorú sme dostali skrze narodenie. Prostredníctvom narodenia sme boli ponorení do tohto sveta na niekoľko desaťročí. Avšak krstom sme ponáraní do Božieho sveta, do života v láske a radosť na celú večnosť. V krste získavame Boha za otca. Prestávame byť cudzími a stávame sa synmi a dcérami.

V prvých kresťanských storočiach ľudia zostupovali do krstiteľnice ako do bazéna, alebo do studne. Ponorenie do vody (po grécky baptizein) bolo znakom smrti, vynorenie symbolizovalo nový život s Kristom, oslávenie, ponorenie do Božej lásky, zmŕtvychvstanie.

Ježiš z Nazareta sa vtelením ponoril do tohto sveta. Vzal na seba telo, stal sa človekom, pohrúžil sa do ľudského bytia: chodil ako my, rozmýšľal, pracoval, znášal utrpenie aj radosť. Tak ako sa on ponoril do tela ľudského, my sa krstom ponárame do jeho tela mystického. On je hlavou, my sme údmi. Preto je krst vstupnou bránou do Cirkvi, prvou sviatosťou. Tak, ako bol Ježiš vtelený, každý z nás je vtelený do Cirkvi. To nám umožňuje nadobúdať Ježišovo zmýšľanie a štýl jeho života.

Ponorení do lásky

Potvrzuje to aj Ján Krstiteľ, keď hovorí: „Ja vás krstím vodou... ale on vás bude krstiť Duchom Svätým“ (Lk 3, 16). Koho máme radi, krstíme ho svojím duchom. Keď mama má rada svoju dcérku, krstí ju svojím duchom, svojím srdcom, ponára ju do svojej lásky. Keď muž má rád svoju ženu, žena muža, krstia jeden druhého, obklopujú druhého duchom priazne, svojím srdcom. Keď Ján povedal: on vás bude krstiť Duchom Svätým, znamená to, že nás obklopí priazňou Božou, ponorí nás do lásky Boha.

Nech by sme mali čokoľvek na svete, ak by sme nemali človeka, ktorý nás krstí duchom priazne, duchom lásky, život by bol smutný. Ak nás Ježiš krstí Duchom Svätým, ponára nás do Božej priazne. Tak sa odkrýva zmysel vety: „Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie“ (Lk 3, 22).

Niekedy používame slovo krstiť aj v inom význame. Keď predstavený, šéf, riaditeľ, vytkne chybu podriadenému, povieme: „Ten ho ale skrstil.“ To znamená - prenikol ho,

¹ MAGGI, A.: *Gesù ebreo (per parte di madre). Il Cristo di Matteo*, Cittadella, Assisi, 2006.

² VOREL, T. jr.: Není co dodat. In: *Reader's Digest. Výber*, december 2010, str. 31.

obklopil ho napomenutím, svojou prísnosťou, spravodlivosťou, možno aj hnevom. Tým je potvrdená pravda: druhého môžeš krstiť svojou dobrotou, priazňou, alebo ľahostajnosťou, nezáujmom, ba aj hnevom a nenávisťou.

Právo titulovať Boha Otec

Okrem symbolu ponorenia je pre pochopenie sviatostného krstu dôležité porozumenie ľudského narodenia. Keď sa otvárajú dvere bytu a z pôrodnice prichádza mamička s bábätkom v rukách, je to radostná udalosť. Dieťa je prijímané do ľudskej rodiny. Toto prijatie je spojené so zmenou poriadku, ktorý v rodine dovtedy vládol. Rodina sa prispôsobí maličkému dieťaťu, ktoré si vyžaduje iné stravovanie, spánok a životosprávu.

Podobne ako prijatie do ľudskej rodiny, ktoré voláme narodením, existuje aj prijatie do rodiny Božej a voláme ho krstom. Aby človek našiel odpoveď na otázku: čo mám z toho, že som pokrstený? - treba dať odpoveď na otázku: čo mám z toho, že som bol prijatý do ľudskej rodiny?

Prvé, čo človek získava, je právo byť, existovať, chodiť po tejto zemi, komunikovať s ľuďmi. Existencia je úžasný dar, ktorý voláme život. Druhé právo, ktoré človek získava, je pomenovať jednu ženu: mama a jedného muža titulom: otec. Ostatné ženy sa volajú: teta, suseda, učiteľka, ale titul „mama“ patrí jedinej osobe, tej, ktorá dieťa prijala. Ostatní muži dostávajú titul: ujo, strýko, učiteľ, šofér, podľa mena, alebo podľa povolania. Avšak titul „otec“ sa dáva iba jednému človeku, ktorý prijal dieťa do svojej ľudskej rodiny.

Niečo podobné sa deje pri krste. Dostávame právo titulovať pána vesmíru, Boha, familiárne „otec“, v hebrejčine „abba“ to znamená „oco“, „ocinko“. Keby sme neboli pokrstení, museli by sme ho volať: Pán, Stvoriteľ, Sudca, Zákonodarca. V liturgii sa to jasne ukazuje pri výzve „...osmeľujeme sa povedať: Otče náš...“

Mama s otcom poskytujú dieťaťu pomoc a ochranu. Treťou výhodou krstu je mať pomoc a ochranu u Boha. Ba viac: Boh Otec dáva životu zmysel, je cestou a svetlom vo všedných dňoch. Boh dáva odpovede na základné otázky: kto som a kam idem? V ľudských úsudkoch je veľa zmätku, chaosu, pochybností. Rozhodovania sú často krát pomýlené, ale Boh je Pravda, Svetlo, chráni človeka tým, že dáva poznanie vo viere. Boh by mohol povedať: „Neboj sa, moje ľudské dieťa, už som na Zemi mal syna, ukrižovali ho, a vidíš, vstal z mŕtvych, je oslávený. Keď som nenechal svojho syna, Ježiša, na Zemi skončiť katastrofálne, ale som ho oslávil, aj pre teba mám slávu! Neboj sa vložiť svoj život do mojich rúk, aj keď si niekedy v ťažkej situácii!“

Štvrtá výhoda z krstu je dedičstvo. Keď dávam Bohu meno: Otec, budem po ňom aj dediť. Ale on nie je boháč na mercedesy, domy, záhrady, kontá v banke..., je bohatý na život v radosťi a v láske na celú večnosť. Od chvíle krstu máme právo na večný život. Náš život a rozvoj smeruje k večnosti, nie k zániku či k nejakému nezmyselnému koncu.

Na ľudskej tvári žiari Boh

S právami sú spojené povinnosti. Podľa Zákona o rodine dieťa je povinné ctíť si rodičov, vzdelávať sa a správať sa tak, aby otec a mama boli naň hrdí. I Boh od nás čaká správanie, pre ktoré by na nás mohol byť hrdý – zachovanie príkazu lásky k Bohu a blížnemu. Keď zachováme prikázania, prejavujeme odpustenie a toleranciu k druhým ľuďom, vtedy robíme Bohu slávu.

V encyklike Evangelium Vitae (1995), ktorú napísal Ján Pavol II., sa hovorí: „Sláva Božia svieti na tvári človeka. Život, ktorý dáva Boh človeku, je iný, odlišný, lebo hoci je človek príbuzný s prachom zeme, je vo svete zjavením Boha. Človek je znamením Božej prítomnosti na zemeguli. A ešte má aj stopy Božej slávy v sebe. Iba stopy, iba zrnká, ale má. V človeku

žiari odlesk skutočnosti samého Boha. A pretože Boh vdýchol človeku život, život Boží, má potom človek účasť na jeho živote.³

Na našej tvári žiari Boh - to je výsada, ktorú máme od krstu. Odpoveďou na ňu by mala byť naša úcta a vďačnosť konkretizovaná zachovávaním prikázaní a kresťanskou angažovanosťou. V minulosti, heslom svätcov bolo: Uteč do púšte a mlč. Dnes heslom svätcov je: Zostaň a hovor! Zostaň vo svete a hovor o svojom Bohu. Hovor to ľuďom, ktorí stratili zmysel pre vznešené hodnoty a neveria, že sme stvorení pre vyššie veci. Zostaň medzi bratmi a sestrami vo svete, všimaj si ich bolesti, vypočuj ich starosti, pochop ich životnú neistotu, pomáhaj im hojiť rany, ukáž svojim príkladom, ako žiješ s Bohom v zamestnaní, v rodine, v starostiach moderného života. Ukáž, že sa dá žiť podľa ideálu Ježiša Krista. Toto je svätosť, ku ktorej sme vyzvaní, a to je zároveň odpoveď Bohu za to, že ho môžeme volať Otec.

Kultúra duše

Tomáš Kempenský (1380-1471) napísal: „Najvyššia úloha každého z nás je učiť sa pravdivo poznávať seba samého, podstatu života, skromne oceňovať seba, teda nebyť pyšný a o druhých zmýšľať dobre a šľachetne.“⁴ Tu prichádzame aj k podstate krstu. Uvádzať dieťa do biologického života, znamená umožniť mu narodiť sa. Uvádzať dieťa do duchovného života, kultúry duše, znamená dať ho pokrstiť.

Marek v Evanjeliu spomína krstnú udalosť na brehu Jordána, pri ktorej bol Ježiš z Nazareta nielen ponorený do vody, ale stalo sa čosi viac. Ján Krstiteľ videl: „Otvorené nebo a Ducha, ktorý ako holubica zostupoval na neho. A z neba zaznel hlas: Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie“ (Mk 1, 10-11). V jednote medzi Otcom a Synom je zjavná Ježišova božskosť, teda osobitná kultúra duše. Mama ho naučila obliekať také šaty, aké mali iní, jesť také jedlo, aké jedli iní, pozdravovať starších, ako iní chlapci v tej dobe, teda byť kultúrnym. Ale vnútorná kultúra duše spočívala v intenzívnej prítomnosti Boha v jeho živote, takže o ňom hovoríme, že je Bohočlovek. Z toho vyplynulo aj poslanstvo, ktoré ľuďom odovzdal.

Slová „Toto je môj milovaný Syn“ (Mk 1, 11) sa však nevzťahujú len na Ježiša, ale na každého človeka. Ak sa im otvoríme a uveríme v Božie prisľúbenia, rozvinie sa v nás kultúra duše ako úžitok z krstu. Preto je správne, že rodičia prinášajú už malé dieťa do chrámu, aby nad ním zazneli slová: toto je môj milovaný syn, dcéra... Božia náklonnosť vytvára v človeku novú kultúru: učí ho ináč sa správať k ľuďom, s oveľa väčšou láskou, tolerantnosťou, lebo jeho život má zmysel a cieľ. Každý pokrstený v tomto svete buduje aj kultúru spoločenstva.

V minulosti pri krstných obradoch (v latinskom jazyku) sa hovorievali nasledujúce slová: „Prijmi kríž na čelo, nech Kristus ťa ochraňuje znakom svojej lásky. Prijmi kríž na uši, aby si počúval Pánov hlas. Prijmi znak kríža na oči, aby si videl jas Božej tváre. Prijmi znak kríža na ústa, aby si odpovedal na Božie slovo. Prijmi znak kríža na hrud', aby Kristus vierou prebýval v tvojom srdci. Prijmi znak kríža na plecía, aby si niesol príjemné Kristovo jarmo.“⁵

Otvoriť oči, ústa a uši znamená prekonať hluchotu a nemotu, lebo iba tak je možné počuť Boha, rozprávať s ním, rozprávať o ňom. Biologickí rodičia si želajú, aby sa otvorili oči, uši, ústa dieťaťa a mohlo sa rozvíjať. Vďaka krstu sa otvárajú oči, uši, ústa pre Boha a svet vnímame z iného pohľadu, nielen telesnými očami. V stvorení vidíme Božiu lásku a za krížom a utrpením odhaľujeme skutočný zmysel. Preto je každý sviatostný obrad krstu pre človeka obdarovaním.

³ JÁN PAVOL II: *Evangeliium vitae. Encyklika*, 1995. In: www.kbs.sk/dokumenty/papezov.

⁴ KEMPENSKÝ, T.: *Nasledovanie Krista*, kap. 2, verš 16-17. Hamilton (Canada) : Vydavateľ Fuga 1970.

⁵ Porov. Obrad krstu. In: RADLINSKÝ, A.: *Nábožné výlevy*. Trnava : SSV 1945, str. 1135.